

ศึกษาวัฒนธรรมการเรียนรู้ของนักเรียนในสภาวะวิกฤติ “โควิด-19”

โรงเรียนพระธาตุบังพวนวิทยา จังหวัดหนองคาย*

STUDY THE LEARNING CULTURE OF STUDENTS IN THE CRISIS "COVID-19" AT PHRATHAT BANG PHUAN WITTAYA SCHOOL NONGKHAI PROVINCE

อนันต์ คติยะจันทร์

Anan Katiyachan

พระสมุห์หัตถพร ปิยธมโม (คำเพชรดี)

Phrasamu Hattaporn Piyathammo (Kumphetdee)

พระมหานิพิฐพนธ์ จิรวาทมน (วงศ์อนุ)

Phramaha Nipitpon Jirawatano (Vonganu)

พระมหาเอกชัย วิสุทโธ (โคตรสุนทร)

Phramaha Aekachai Wisuttho (Kotsunton)

สมพงษ์ แสนคุณท้าว

Sompong Sankoontown

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตหนองคาย

Mahachulalongkomrajavidyalaya University, Nongkhai Campus, Thailand.

E-mail: anan96637@gmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยเรื่อง “ศึกษาวัฒนธรรมการเรียนรู้ของนักเรียนในสภาวะวิกฤติ “โควิด-19” โรงเรียนพระธาตุบังพวนวิทยา จังหวัดหนองคาย” มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาวัฒนธรรมการเรียนรู้ของนักเรียนในสภาวะวิกฤติ “โควิด-19” โรงเรียนพระธาตุบังพวนวิทยา อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย 2) ศึกษาปัจจัยที่สำคัญต่อวัฒนธรรมการเรียนรู้ในสภาวะวิกฤติ “โควิด-19” โรงเรียนพระธาตุบังพวนวิทยา อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย วิจัยเรื่องนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3 โรงเรียนพระธาตุบังพวนวิทยา อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย จำนวน 151 ตัวอย่าง โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการศึกษาด้านการวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าสถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

* Received: 23 April 2022; Revised: 28 April 2022; Accepted: 28 April 2022

ผลการวิจัยพบว่า วัฒนธรรมการเรียนรู้ของนักเรียนในสภาวะวิกฤติ “โควิด-19” โรงเรียนพระธาตุบังพวนวิทยา อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการใช้สื่อและอุปกรณ์ มีค่าเฉลี่ย (\bar{X} = 4.31) ด้านการจัดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ย (\bar{X} = 4.27) ด้านสภาพแวดล้อม และด้านผู้เรียน มีค่าเฉลี่ย (\bar{X} = 4.23) ซึ่งสรุปได้ว่า วัฒนธรรมการเรียนรู้ของนักเรียนในสภาวะวิกฤติ “โควิด-19” ของนักเรียนทั้ง 4 ด้านนั้น มีความพร้อมต่อการจัดการเรียนการสอนได้อย่างครอบคลุมทุกด้าน นักเรียนมีความพร้อมด้านการสื่อสารและความพร้อมด้านอุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนการสอน และยิ่งไปกว่านั้น นักเรียนยังสามารถนำไปปฏิบัติในสภาพแวดล้อมทุกพื้นที่ เช่น ที่บ้าน ที่โรงเรียน หรือใช้เน็ตประชารัฐ จนกระทั่งทำการวัดผลและประเมินผลได้ในผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาได้เป็นอย่างดี

คำสำคัญ: วัฒนธรรมการเรียนรู้, วิกฤติ, โควิด-19

Abstract

Research studies about “study on learning culture in a crisis situation of “COVID-19” at Phrathat Bang Phuan Wittaya School, Nongkhai Province” aims to 1) study the learning culture of students in the “COVID-19” crisis of students at Phrathat Bang Phuan Wittaya School, Muang District, Nongkhai Province; 2) to study the important factors to the learning culture in a crisis situation of “COVID-19” at Phrathat Bang Phuan Wittaya School, Muang District, Nongkhai Province. This is a quantitative research by collecting data from a sample group of secondary school students (year 1-3) at Phrathat Bang Phuan Wittaya School, Muang District, Nongkhai Province consisted of 151 samples by using questionnaires as a tool. Data analysis used percentage, mean, standard deviation statistic.

The results of the research revealed that the opinions of students towards learning culture in the crisis situation of “COVID-19” at Phrathat Bang Phuan Wittaya School, Mueang District, Nongkhai Province overall and in each aspect at a high level. They were sorted in descending order as respectively follows; media usage and equipment were average (\bar{X} = 4.31) learning management were average (\bar{X} = 4.27) environment. and on the student side were average (\bar{X} = 4.23) which can be concluded

that the learning culture in the crisis situation of "COVID-19" of students in 4 aspects is ready for teaching and learning in all aspects. Students have the communication readiness and readiness for teaching and learning materials. Moreover, they can implement by applying in all environments such as at home, at school or using the public internet etc. Until the results were measured and evaluated in the educational achievement as well.

Keywords: Learning Culture, Crisis, COVID-19.

บทนำ

ในปี 2019 เกิดการแพร่ระบาดของไวรัสสายพันธุ์ใหม่ที่มีชื่อว่า โควิด-19 หรือ COVID-19 ที่ทำให้ทั่วโลกเกิดการสูญเสียอย่างร้ายแรงกว่าเหตุการณ์สงครามโลกครั้งที่ 1 ถึงสามเท่า ส่งผลกระทบต่อระบบสาธารณสุขทั่วทั้งโลก และองค์การอนามัยโลก (WHO) ประกาศให้โควิด-19 เป็น “การระบาดใหญ่” หรือ Pandemic คือ การที่โรคติดต่อแพร่ระบาดจากคนสู่คนได้ง่าย โดยแพร่ระบาดพร้อมกันในหลายประเทศทั่วโลก ซึ่งไวรัสจะเข้าสู่ร่างกายมนุษย์ผ่านระบบทางเดินหายใจ ทำให้หลายประเทศต้องกำหนดมาตรการป้องกันตัวเองจากไวรัส ได้แก่ การสวมหน้ากาก การล้างมือ และรักษาระยะห่างที่ปลอดภัย ซึ่งมาตรการรักษาระยะห่างนี้เอง ทำให้นักเรียนนักศึกษาทั่วโลกต้องเฝ้าระวังตนเอง เพื่อไม่ให้ เป็นพาหะนำเชื้อโรคไปแพร่กระจายสู่กลุ่มคนในครอบครัว โดยเฉพาะกลุ่มผู้สูงอายุ ซึ่งมีความเสี่ยงสูง

โรงเรียนเป็นสถานที่ที่มีความเสี่ยงสูงมากในการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ประกอบด้วยผู้คนจำนวนมาก ได้แก่ นักเรียน ครูหรือผู้ดูแลนักเรียน และผู้ปกครองอยู่รวมกัน จึงมีความเสี่ยงต่อการแพร่กระจายของเชื้อไวรัสได้ง่ายถ้าหากจัดการไม่ดี สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ดำเนินการจัดตั้งศูนย์เฉพาะกิจการจัดการศึกษาทางไกลในสถานการณ์โรค COVID-19 และมีการจัดเตรียมความพร้อมก่อนการเปิดภาคเรียน หากยังมีการแพร่ระบาดที่ต่อเนื่องและหนักขึ้นก็จะมี การจัดการเรียนการสอนออนไลน์เช่นเดียวกับประเทศอื่น ๆ ซึ่งจะเป็นการเรียนผ่าน DL.TV จากมูลนิธิ การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ในพระบรมราชูปถัมภ์และรวบรวมสื่อการเรียนรู้ออนไลน์ใน OBEC Content Center ชุดโปรแกรมและแพลตฟอร์มการเรียนรู้ครบวงจรของกระทรวงศึกษาธิการ เช่น Tutor ติวฟรี.com, E-Book เป็นต้น รวมถึงเตรียมโครงสร้างพื้นฐานด้านระบบเครือข่าย เพื่อรองรับการ ให้บริการแพลตฟอร์มการเรียนรู้ให้เชื่อมโยงกับระบบ Digital e-learning ของกระทรวงศึกษาธิการ แต่หากสถานการณ์การแพร่ระบาดคลี่คลายลงก็จะสามารถจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนได้ตามปกติ

ซึ่งรูปแบบการเรียนการสอนอาจมีหลายรูปแบบ ได้แก่ การเรียนรู้ผสมผสานกับการเรียนรู้นอกห้องเรียน ที่ครูผู้สอนและนักเรียนไม่ได้เผชิญหน้ากัน อีกทั้งมีการกำหนดมาตรการและแนวทางปฏิบัติเพื่อป้องกัน และควบคุมการแพร่ระบาดของโรค COVID-19 โดยมีการประเมินความพร้อมของสถานศึกษาก่อนเปิดภาคเรียน ตรวจสอบสถานที่ ทำความสะอาดอาคารเรียน ห้องเรียน รวมไปถึงการจัดเตรียมสถานที่เพื่อเว้นระยะห่างระหว่างบุคคล หรือระยะห่างทางสังคม (Social Distancing) นอกจากนี้ ยังมีแนวทางการเปิด-ปิดภาคเรียน มีการปรับตารางเรียนตามความเหมาะสม โดยคำนึงถึงการได้รับความรู้ให้ครบตามช่วงวัยของเด็ก เพื่อลดการได้รับผลกระทบเชิงลบจากการเปลี่ยนแปลงให้น้อยที่สุด (กระทรวงศึกษาธิการ, 2563)

COVID-19 ได้สร้างปัญหาและความยุ่งยากให้กับการศึกษาไทย แต่ในอีกมุมหนึ่งกลับเป็นตัวแปรในการสร้างการเปลี่ยนแปลงให้กับการศึกษา และเป็นตัวขับเคลื่อนในการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในระบบการศึกษาไทย ดังนั้น หากทุกฝ่ายในระบบการศึกษาไทยช่วยกันทำระบบกลไกการศึกษาที่แข็งแกร่ง ก็จะสามารถขับเคลื่อนการศึกษาท่ามกลางสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างแน่นอน ระบบการศึกษาที่ดีควรมีความยืดหยุ่น ปรับเปลี่ยนได้ทันสถานการณ์และบริบทแวดล้อมที่ไม่ใช่แค่ในประเทศ แต่เป็นทั่วโลก การบริหารจัดการระบบการศึกษาในศตวรรษที่ 21 จึงต้องปรับตัวไปสู่ “การศึกษายกกำลังสอง” ที่จะเปลี่ยนจาก One – Size – Fits – All ไปสู่การตอบโจทย์การเรียนรู้และการพัฒนารายบุคคลมากยิ่งขึ้น ต้องมองกว้างกว่าแค่ระบบการศึกษา แต่เป็น “ระบบนิเวศ” การศึกษาของไทย (TE2S: Thailand Education Eco-System) เพื่อผลักดันให้ก้าวไปสู่การเป็นฐานการผลิตทุนมนุษย์ (Human Capital) ที่เป็นเลิศ (Office of the Basic Education Commission, 2021)

มาตรการสำคัญที่รัฐบาลไทยและในหลายประเทศใช้เพื่อป้องกันการแพร่กระจายของเชื้อไวรัส คือ มาตรการกึ่งปิดเมือง (Semi-lockdown) และมาตรการเว้นระยะห่างทางสังคม (Social Distancing) สถานศึกษาต่าง ๆ ได้ปรับเปลี่ยนแนวทางในการจัดการเรียนการสอนเป็นรูปแบบออนไลน์เพื่อตอบโจทย์ให้ผู้เรียนสามารถเรียนได้จากสถานที่อื่น ๆ นอกเหนือจากห้องเรียน ผลจากการดำเนินการปรับตัวของภาคการศึกษาไทยหลังภาวะการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 เป็นแนวทางสำคัญในการศึกษาถึงปรับตัวของสถานศึกษาและครูผู้สอน ให้สามารถจัดการเรียนรู้ในภาวะความปกติใหม่ (New Normal) ที่เป็นโจทย์สำคัญที่ทุกภาคส่วนต้องร่วมกันปรับเปลี่ยนการเรียนการสอน เน้นในการพัฒนาทักษะและการเรียนรู้ของผู้เรียน ภายใต้อัจฉริยะความต้องการของตลาดแรงงานและสามารถรู้ได้ตลอดชีวิตมากยิ่งขึ้น (เสาวรัจ รัตนคาฟู, 2563) ผลกระทบการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 และผลของการเปลี่ยนแปลงอย่างก้าวกระโดดของเทคโนโลยี เป็นตัวเร่งก่อให้เกิดการพลิกผันในทุกภาคส่วน

จากผลมาตรการเว้นระยะห่างทางสังคมที่รัฐบาลไทยและในหลายประเทศใช้เพื่อป้องกันการแพร่กระจายของเชื้อไวรัส ภาคการศึกษาเป็นภาคส่วนที่ได้รับผลกระทบโดยตรงต่อปรับตัวของสถานศึกษาและผู้สอน ให้สามารถจัดการเรียนรู้ในภาวะความปกติใหม่ ภายใต้โจทย์เดิมของการศึกษาไทย ในการจัดการเรียนการสอนต้องเน้นไปที่การพัฒนาทักษะและการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งจากการศึกษาประเด็นต่าง ๆ สะท้อนให้เห็นถึงปัจจัยที่เป็นโอกาสและความเสี่ยงในการปรับเปลี่ยนพัฒนาภาคการศึกษาไทยหลังสภาวะการณ์การแพร่ระบาดโควิด-19 และในระยะยาว ให้สามารถตอบโจทย์ความต้องการ ความเปลี่ยนแปลงของโลกและสามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต ซึ่งควรคำนึงถึงความต้องการทักษะความรู้ที่รอบด้าน และการเพิ่มความยืดหยุ่นของโครงสร้างเวลาเรียนและความหลากหลายของรูปแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และส่งเสริมการเรียนรู้รายบุคคล (ธานินทร์ อินทวิเศษ, ธนวัฒน์ เจริญญา และพิชญภา ยวงสร้อย, 2564)

โรงเรียนพระธาตุบังพวนวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 21 จัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา ในจังหวัดหนองคาย ซึ่งในสถานการณ์โควิด-19 นี้ ทางสถาบันการศึกษาได้ใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย ส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้ที่ลดการใช้เวลาหน้าจอของผู้เรียน มีการพัฒนาและสร้างสื่อการเรียนการสอนที่หลากหลาย และพัฒนาการกระบวนการวัดและประเมินผลที่มีความหลากหลาย โดยพิจารณาถึงศักยภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งให้ความสำคัญกับมาตรการเว้นระยะห่างทางสังคมที่รัฐบาลไทยได้กำหนดไว้ โดยทางโรงเรียนมีการเฝ้าระวัง การคัดกรองทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เพื่อให้เกิดความปลอดภัยให้มากที่สุด (โรงเรียนพระธาตุบังพวนวิทยา, 2564)

ด้วยเหตุผลดังกล่าว คณะผู้วิจัยจึงมีความสนใจทำวิจัยเรื่อง “ศึกษาวัฒนธรรมการเรียนรู้ในสภาวะวิกฤติ “โควิด-19” โรงเรียนพระธาตุบังพวนวิทยา จังหวัดหนองคาย” ในการจัดการเรียนรู้การใช้สื่อและอุปกรณ์ สภาพแวดล้อมของนักเรียน และผู้เรียนมีความสนใจการเรียนรู้มากขึ้นเพียงใด และวัฒนธรรมการเรียนรู้ในการให้ข้อมูล การแสดงความคิดเห็น การให้คำปรึกษาซึ่งกันและกัน และการร่วมปฏิบัติ เพื่อใช้เป็นแนวทางประกอบการเรียนการสอน การส่งเสริมการพัฒนาองค์ความรู้ การปลูกฝังความเชื่อ ค่านิยม พฤติกรรม และตระหนักถึงการแพร่ระบาดในสถานการณ์โควิด-19 รวมถึงการป้องกันมิให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน และให้เป็นพลเมืองที่ดีของประเทศชาติต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาวัฒนธรรมการเรียนรู้ปัจจุบันของนักเรียนในสภาวะวิกฤติ “โควิด-19” โรงเรียนพระธาตุบังพวนวิทยา อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย
2. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะที่สำคัญต่อวัฒนธรรมการเรียนรู้ในสภาวะวิกฤติ “โควิด-19” ของนักเรียนโรงเรียนพระธาตุบังพวนวิทยา อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย

วิธีดำเนินการวิจัย

ระยะที่ 1 การวิจัยเรื่องนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) คณะผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร เพื่อค้นคว้าข้อมูลความเกี่ยวกับแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมการเรียนรู้ แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ ที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมการเรียนรู้ในสภาวะวิกฤติ “โควิด-19” ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านการจัดการเรียนรู้ 2. ด้านการใช้สื่อและอุปกรณ์ 3. ด้านสภาพแวดล้อม 4. ด้านผู้เรียน และการสัมภาษณ์ปลายเปิดปัจจัยที่สำคัญต่อวัฒนธรรมการเรียนรู้ใน 4 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านการให้ข้อมูล 2. ด้านการเปิดรับความคิดเห็น 3. ด้านการให้คำปรึกษา 4. ด้านการร่วมปฏิบัติ และกำหนดกรอบแนวคิด หัวข้อปัญหา วัตถุประสงค์ในการวิจัย

ระยะที่ 2 กำหนดกลุ่มประชากร ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนพระธาตุบังพวนวิทยา อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย จำนวน 151 คน ใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซีและมอร์แกน (R.V.Krejcie and D.W.Morgan) ได้กำหนดสุ่มกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย โดยการสุ่มตัวอย่างแบบง่ายตามประชากร

ตารางที่ 1 แสดงประชากรและกลุ่มตัวอย่างการวิจัย

ระดับชั้นเรียน	ประชากร/คน	กลุ่มตัวอย่าง/คน
1. นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1	58	50
2. นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2	64	55
3. นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	53	46
รวม	175	151

ระยะที่ 3 สร้างเครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นตามกรอบของความคิดเห็นของนักเรียนทั้ง 1. ด้านการจัดการเรียนรู้ 2. ด้านการใช้สื่อและอุปกรณ์ 3. ด้านสภาพแวดล้อม 4. ด้านผู้เรียน ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale)

นำเครื่องมือตรวจสอบกับผู้เชี่ยวชาญเพื่อหาค่า IOC และการสัมภาษณ์ปลายเปิดข้อเสนอแนะที่สำคัญต่อวัฒนธรรมการเรียนรู้ใน 4 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านการให้ข้อมูล 2. ด้านการเปิดรับความคิดเห็น 3. ด้านการให้คำปรึกษา 4. ด้านการร่วมปฏิบัติ

ระยะที่ 4 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ค่าแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และคณะผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิจัยจากการวิเคราะห์ข้อมูลตามแบบสอบถามของระดับเสนอในรูปตารางประกอบความเรียงในบทวิเคราะห์แบบสอบถามใช้สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ศึกษาวัฒนธรรมการเรียนรู้ของนักเรียนในสภาวะวิกฤติ “โควิด-19” โรงเรียนพระธาตุบังพวนวิทยา อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย” สามารถสรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

1. สถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน(คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	53	35.10
หญิง	98	64.90
รวม	151	100
ข้อมูลทั่วไป	จำนวน(คน)	ร้อยละ
2. อายุ		
ต่ำกว่า 13 ปี	33	21.85
13 ปีขึ้นไป	118	78.15
รวม	151	100
3. ระดับชั้นเรียน		
ม. 1	50	33.11
ม. 2	55	36.42
ม. 3	46	30.47
รวม	151	100

4. อุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียน		
Smart Phone	125	82.78
Tablet/iPad	6	3.97
Laptop	15	9.93
PC	5	3.32
รวม	151	100

พบว่า นักเรียนผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 64.90 มีอายุ 13 ปีขึ้นไป จำนวน 118 คน คิดเป็นร้อยละ 78.15 ระดับชั้น ม.2 จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 36.42 และอุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียน คือ Smart Phone จำนวน 125 คิดเป็นร้อยละ 82.78

2. ผลการศึกษาผลการศึกษาวัฒนธรรมการเรียนรู้ในสภาวะวิกฤติ “โควิด – ๑๙” ของนักเรียนโรงเรียนพระธาตุบังพวนวิทยา อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย

วัฒนธรรมการเรียนรู้ในสภาวะวิกฤติ “โควิด-19” 4 ด้าน	N	\bar{x}	S.D.	ระดับ
1. ด้านการจัดการเรียนรู้	151	4.27	0.09	มาก
2. ด้านการใช้สื่อและอุปกรณ์	151	4.31	0.07	มาก
3. ด้านสภาพแวดล้อม	151	4.23	0.05	มาก
4. ด้านผู้เรียน	151	4.23	0.05	มาก
รวม	604	4.26	0.09	มาก

พบว่า ระดับความคิดเห็นต่อวัฒนธรรมการเรียนรู้ในสภาวะวิกฤติ “โควิด – 19” ของนักเรียนโรงเรียนพระธาตุบังพวนวิทยา อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.26 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

ระดับความคิดเห็นวัฒนธรรมการเรียนรู้ในสภาวะวิกฤติ “โควิด-19” ของนักเรียนโรงเรียนพระธาตุบังพวนวิทยา อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ในด้านการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.27

ระดับความคิดเห็นต่อวัฒนธรรมการเรียนรู้ในสภาวะวิกฤติ “โควิด – 19” ของนักเรียนโรงเรียนพระธาตุบังพวนวิทยา อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ในด้านการใช้สื่อและอุปกรณ์ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.13

ระดับความคิดเห็นต่อวัฒนธรรมการเรียนรู้ในสภาวะวิกฤติ “โควิด – 19” ของนักเรียนโรงเรียนพระธาตุบังพวนวิทยา อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ในด้านสภาพแวดล้อม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.23

ระดับความคิดเห็นต่อวัฒนธรรมการเรียนรู้ในสภาวะวิกฤติ “โควิด – 19” ของนักเรียนโรงเรียนพระธาตุบังพวนวิทยา อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ในด้านผู้เรียน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.23

3. ผลปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะที่สำคัญต่อวัฒนธรรมการเรียนรู้ในสภาวะวิกฤติ “โควิด-19” ของนักเรียนโรงเรียนพระธาตุบังพวนวิทยา อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย

3.1 ด้านการให้ข้อมูล

1. มีการจัดตั้งไลน์กลุ่มประจำห้องเรียน และประจำรายวิชาต่าง ๆ
2. มีการจัดตั้งกลุ่ม Facebook ของนักเรียนเองในการประสานงานการเรียนการสอน

ข้อเสนอแนะ

1. โรงเรียนควรจัดให้มีผู้ดูแลระบบ เพื่อป้องกันการสื่อสารในระบบออนไลน์
2. ควรจัดหาห้องอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง ไว้รองรับนักเรียนที่ไม่มีเน็ตที่บ้าน

3.2 ด้านการเปิดรับความคิดเห็น

1. ในเวลาเรียนนักเรียนได้ตอบข้อคำถามต่าง ๆ และแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ
2. นักเรียนมีความกล้าแสดงออกและนำเสนอผลงานการเรียนอย่างอิสระ

ข้อเสนอแนะ

1. นักเรียนขาดสื่อการเรียนการสอนที่ตรงต่อรายวิชา ซึ่งหาจากที่บ้านไม่ได้
2. นักเรียนขาดทักษะการอธิบายหน้าชั้นเรียน ที่มุ่งการยอมรับความคิดเห็นของเพื่อนร่วม

ห้อง

3.3 ด้านการให้คำปรึกษา

1. นักเรียนมีการปรึกษาผ่านระบบออนไลน์ (กลุ่มไลน์) อย่างต่อเนื่อง
2. ครูให้คำปรึกษาและติดตามการเรียนการสอนของนักเรียนอยู่อย่างสม่ำเสมอ

ข้อเสนอแนะ

1. ควรส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักบริหารเวลาในการสนทนากลุ่ม และอยู่ในพื้นฐานของวิชาการ
2. ควรมีครูคอยกำกับดูแลในการให้การปรึกษาทั้งในเวลาเรียนและนอกเวลาเรียน

3.4 ด้านการร่วมปฏิบัติ

1. มีการจัดตารางการเรียนในรูปแบบออนไลน์อย่างชัดเจน
2. มีการมอบหมายงานและการติดตามงานผ่านระบบออนไลน์

ข้อเสนอแนะ

1. ควรส่งเสริมเทคโนโลยีสารสนเทศให้นักเรียนมากยิ่งขึ้น
2. ควรจัดหาสมุดบันทึกการติดตามงานที่มอบหมายและสร้างระบบการติดตามงาน

ออนไลน์

4. องค์ความรู้ที่เกิดจากวัฒนธรรมการเรียนรู้ในสภาวะวิกฤติ “โควิด – 19” โรงเรียนพระธาตุบังพวนวิทยา จังหวัดหนองคาย

1. การให้ข้อมูล: นักเรียนมีการจัดตั้งกลุ่มไลน์ประจำห้องเรียน และกลุ่ม Facebook พูดคุยกันอยู่
2. การเปิดรับความคิดเห็น: นักเรียนเข้าใจซักถามในขณะเรียนและตอบโต้ผู้สอนอยู่ตลอดเวลา
3. การให้คำปรึกษา: มีการปรึกษาผู้สอนผ่านระบบกลุ่มไลน์อย่างสม่ำเสมอ
4. การร่วมปฏิบัติ: นักเรียนร่วมกันเข้าห้องเรียนออนไลน์ ร่วมกันทำงานตามที่ได้มอบหมายและติดตามข่าวสารเรียนอยู่เสมอ

อภิปรายผล

จากการศึกษาวัฒนธรรมการเรียนรู้ของนักเรียนในสภาวะวิกฤติ “โควิด-19” โรงเรียนพระธาตุบังพวนวิทยา อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย คณะผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. การศึกษาวัฒนธรรมการเรียนรู้ของนักเรียนในสภาวะวิกฤติ “โควิด-19” โรงเรียนพระธาตุบังพวนวิทยา พบว่า ความคิดเห็นของนักเรียนต่อวัฒนธรรมการเรียนรู้ในสภาวะวิกฤติ “โควิด-19” โรงเรียนพระธาตุบังพวนวิทยา อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านการใช้สื่อและอุปกรณ์ มีค่าเฉลี่ย (\bar{X} = 4.31) ด้านการจัดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ย (\bar{X} = 4.27) ด้านสภาพแวดล้อม และด้านผู้เรียน มีค่าเฉลี่ย (\bar{X} = 4.23) ซึ่งสรุปได้ว่า วัฒนธรรมการเรียนรู้ในสภาวะวิกฤติ “โควิด-19” ของนักเรียนทั้ง 4 ด้านนั้น มีความพร้อมต่อการจัดการเรียนการสอนได้อย่างครอบคลุมทุกด้าน นักเรียนมีความพร้อมด้านการสื่อสารและความพร้อมด้านอุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนการสอน และสามารถนำไปปฏิบัติในสภาพแวดล้อม

ในทุกพื้นที่ เช่น ที่บ้าน ที่โรงเรียน หรือใช้เน็ตประชารัฐ จนกระทั่งทำการวัดผลและประเมินผลได้ในผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจิรกีดี ทองปรีชา ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์ COVID-19 ระดับมัธยมศึกษาพื้นที่โรงเรียนวชิรธรรมสาธิต เขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษา นโยบายและแนวทางของรัฐบาลในการบริหารจัดการการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 และเพื่อศึกษาแนวทางปฏิบัติของโรงเรียนวชิรธรรมสาธิตและสภาพปัญหา อุปสรรคการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์ COVID-19 ของโรงเรียนวชิรธรรมสาธิต โดยผู้วิจัยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ จากข้อมูลเอกสาร (documentary data) และการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 10 คน ผลการศึกษา พบว่า การบริหารจัดการการเรียนการสอนของโรงเรียนวชิรธรรมสาธิต เป็นไปตามนโยบายและแนวทางของรัฐบาลในการเตรียมความพร้อมในการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบออนไลน์และมาตรการการป้องกันการแพร่ระบาดในสถานศึกษา เพื่อความปลอดภัยสูงสุดของนักเรียน และบุคลากรทางการศึกษา (จิรกีดี ทองปรีชา, 2562) และสอดคล้องกับงานวิจัยของวิเชษฐ จิตรสงวน ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาวัฒนธรรมการเรียนรู้ของโรงเรียนเทศบาล สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผลการวิจัยพบว่า สภาพวัฒนธรรมการเรียนรู้ของโรงเรียนเทศบาล สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งประกอบด้วย 3 ด้าน คือ (1) ด้านการจัดการความรู้ (2) ด้านการพัฒนาบุคลากร (3) ด้านการสร้างแรงจูงใจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และปัจจัยวัฒนธรรมการเรียนรู้ของโรงเรียนเทศบาล สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งประกอบด้วย 9 ด้าน คือ (1) บรรยากาศการเรียนรู้ (2) การพัฒนาตนเอง (3) ความผูกพันต่อโรงเรียน (4) การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน (5) การเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม (6) ความรับผิดชอบของบุคลากร (7) การเป็นผู้นำ (8) การสร้างและถ่ายโอนความรู้ (9) การแลกเปลี่ยนความรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (วิเชษฐ จิตรสงวน, 2556)

2. การศึกษาปัจจัยที่สำคัญต่อวัฒนธรรมการเรียนรู้ในสภาวะวิกฤติ “โควิด-19” ของนักเรียนโรงเรียนพระธาตุบังพวนวิทยา อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย พบว่า ปัจจัยที่สำคัญต่อวัฒนธรรมการเรียนรู้ในสภาวะวิกฤติ “โควิด-19” ของนักเรียนโรงเรียนพระธาตุบังพวนวิทยา อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย ในการศึกษาที่นักเรียนได้สะท้อนกลับทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านการให้ข้อมูล นักเรียนมีการจัดตั้งกลุ่มไลน์ประจำห้องเรียน และกลุ่ม Facebook พูดคุยกันอยู่เสมอ 2. ด้านการเปิดรับความคิดเห็น นักเรียนเข้าใจซักถามในขณะที่เรียนและตอบโต้ผู้สอนอยู่ตลอดเวลา 3. ด้านการให้คำปรึกษา มีการปรึกษาผู้สอนผ่านระบบกลุ่มไลน์อย่างสม่ำเสมอ และ 4. ด้านการร่วมปฏิบัติ นักเรียนร่วมกันเข้าห้องเรียนออนไลน์ ร่วมกันทำงานตามที่ได้มอบหมายและติดตามข่าวสารเรียนอยู่เสมอ ส่วน

ปัญหาที่นักเรียนได้รับจากการเรียนออนไลน์ เกิดจากบริบทของตัวนักเรียนเอง เมื่ออยู่ที่บ้านอาจมีงานบ้านที่ต้องรับผิดชอบ บรรยากาศภายในบ้าน อาจไม่เป็นส่วนตัวเหมือนที่โรงเรียน และความไม่พร้อมเพรียงกันในการเข้าห้องเรียนผ่านระบบออนไลน์ ซึ่งอาจจะไม่ครบตามการประเมินด้านจิตพิสัย ทักษะพิสัย และพุทธิพิสัย ในเชิงวิชาการ เป็นต้น สอดคล้องกับงานวิจัยของสุภัค พักเงิน และสิรินภากิจเกื้อกูล ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์แบบออนไลน์ในสถานการณ์โควิด-19 : กรณีศึกษาโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษแห่งหนึ่ง ในเขตภาคเหนือตอนล่าง ผลการวิจัย พบว่า การจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ในสถานการณ์โควิด-19 จำเป็นต้องมี 1) การจัดเตรียมอุปกรณ์ ซอฟต์แวร์ที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ ซึ่งครูวิทยาศาสตร์ส่วนใหญ่ใช้โปรแกรม Google Classroom และ Google Meet 2) การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ควรเลือกเนื้อหาที่เหมาะสมกับวิธีการจัดการเรียนรู้แบบบรรยาย และเชื่อมโยงเว็บไซต์การเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อดึงดูดความสนใจในการเรียนรู้ของนักเรียน 3) การจัดการเรียนรู้ความเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วม โดยการใช้คำถามกระตุ้นการคิด ฝึกทักษะการสืบค้น และการสื่อสารในการจัดการเรียนรู้ และ 4) สื่อและสิ่งสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ จำเป็นต้องมีคอมพิวเตอร์ โน้ตบุ๊ก โทรศัพท์มือถือ ไอแพดหรือแท็บเล็ต รวมทั้งสัญญาณอินเทอร์เน็ตที่มีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ การจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์แบบออนไลน์ในสถานการณ์โควิด-19 จะมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นเมื่อผู้บริหารสถานศึกษาตระหนักถึงความสำคัญและให้การสนับสนุนในการเตรียมความพร้อมสำหรับครู นักเรียน ผู้ปกครอง และมีสิ่งอำนวยความสะดวกที่เพียงพอเพื่อช่วยให้ทุกฝ่ายเกิดทัศนคติที่ดีต่อการจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ (สุภัค พักเงิน และสิรินภากิจเกื้อกูล, 2564)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การศึกษาวัฒนธรรมการเรียนรู้ในสภาวะวิกฤติ “โควิด-19” โรงเรียนพระธาตุบังพวนวิทยา จังหวัดหนองคาย ทั้ง 4 ด้าน สรุปได้ว่า ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการใช้สื่อและอุปกรณ์ ด้านสภาพแวดล้อม และด้านผู้เรียน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.26 ส่วนปัจจัยที่สำคัญต่อวัฒนธรรมการเรียนรู้ในสภาวะวิกฤติ “โควิด-19” ของนักเรียนโรงเรียนพระธาตุบังพวนวิทยา อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย ด้านการให้ข้อมูล มีการจัดตั้งกลุ่มไลน์ประจำห้องเรียน พูดคุยกันอยู่เสมอ ด้านการเปิดรับความคิดเห็น มีการซักถามในขณะเรียนและตอบโต้ผู้สอนอยู่ตลอดเวลา ด้านการให้คำปรึกษา มีการปรึกษาผู้สอนผ่านระบบกลุ่มไลน์อย่างสม่ำเสมอ และด้านการร่วมปฏิบัติ นักเรียนร่วมกันทำงานตามที่ได้มอบหมายและติดตามข่าวสารการเรียนรู้อยู่เสมอ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

- 1) ผู้บริหารและอาจารย์ ควรที่จะต้องร่วมวางแผนร่วมกับนักเรียนในการออกแบบการจัดการเรียนรู้แก่นักเรียน เพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมการเรียนรู้ผ่านระบบออนไลน์ในอนาคต
- 2) โรงเรียนควรส่งเสริมกิจกรรมให้สอดคล้องกับการส่งเสริมการเรียนรู้ออนไลน์หรืออบรมการใช้เทคโนโลยีในการเรียน และต้องชี้แจงให้นักเรียนได้ทราบถึงคุณและโทษในการใช้เทคโนโลยีที่นักเรียนจะต้องเข้าผ่านระบบออนไลน์ทุกครั้ง

ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาวิจัย

- 1) ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาในด้านอื่น ๆ เช่น เทคนิคการสอน การส่งเสริมวัฒนธรรมการเรียนรู้ และการส่งเสริมวัฒนธรรมการเรียนรู้แก่นักเรียน
- 2) ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษากลยุทธ์หรือยุทธศาสตร์ที่นักเรียนสามารถนำมาใช้ในการส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านเทคโนโลยีที่ทันสมัย เพื่อเป็นแบบอย่างในการนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตที่ยั่งยืนต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2563). การเตรียมความพร้อมของกระทรวงศึกษาธิการก่อนเปิดภาคเรียน. เรียกใช้เมื่อ 15 มิถุนายน 2563 จาก <https://moe360.blog/2020/05/08/>
- จิรศักดิ์ ทองปรีชา. (2562). การบริหารจัดการการเรียนการสอน ภายใต้สถานการณ์ COVID-19 ระดับมัธยมศึกษาพื้นที่โรงเรียนวชิรธรรมสาธิต เขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ธานินทร์ อินทรวิเศษ,ธนวัฒน์ เจริญษา และพิชญภา ยวงสร้อย. (2564). ภาพสะท้อนการศึกษาไทยหลังภาวะโควิด 2019. *วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น*, 7(4), 323-333.
- โรงเรียนพระธาตุบึงพวนวิทยา. (2564). งานประชาสัมพันธ์ กลุ่มบริหารงานทั่วไปโรงเรียนพระธาตุบึงพวนวิทยา. เรียกใช้เมื่อ 3 กุมภาพันธ์ 2564 จาก <https://shorturl.asia/C6j73>
- วิเชษฐ จิตรสงวน. (2556). การพัฒนาวัฒนธรรมการเรียนรู้ของโรงเรียนเทศบาล สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. ใน *ปริญาปรัชญาดุสิตบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา*. มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- สุภัค พักเงิน และสิรินภา กิจเกื้อกูล. (2564). การจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์แบบออนไลน์ในสถานการณ์โควิด-19 : กรณีศึกษาโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษแห่งหนึ่ง ในเขตภาคเหนือตอนล่าง. *วารสารศึกษาศาสตร์*, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 15(3), 223-235.
- เสาวรัจ รัตนคาฟู. (2563). *วิกฤตโควิด-19 รัฐต้องเร่งลดช่องว่างดิจิทัล เพื่อความเท่าเทียมในห้องเรียน*. เรียกใช้เมื่อ 10 กรกฎาคม 2563 จาก <https://tdri.or.th/2020/04/digital-divide-online-education-inequalities/>
- Office of the Basic Education Commission. (2020). *Education in the digital age*. Retrieved March 19, 2021 from <https://www.posttoday.com/social/general/>.